

УДК 027.081:004(045)

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ

Мовчан К.М.

APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN LIBRARY AFFAIRS

Movchan Kataryna

В статті розглядається інформаційні технології як важливий складник роботи сучасної бібліотеки. Проаналізовано роботу наукової бібліотеки, особливості роботи онлайн-послуг, формування електронних каталогів. Розкрито роль бібліотек у забезпеченні користувача інформаційними ресурсами.

Ключові слова: бібліотека, інформація, інформаційні ресурси, онлайн-послуги, дистанційне обслуговування.

The article considers the main approaches to the creation of a comprehensive information resource, the introduction of information technology as an important component of a modern library. The work of the scientific library, features of online services, formation of electronic catalogs are analyzed. The role of libraries in providing the user with information resources is revealed. The transformation of requirements and professional qualities of future library employees, their role in the flow of information is highlighted.

The article substantiates the necessity and highlights the mechanisms of using the latest technologies in creating the image of a modern scientific library of the university. Relevant examples are given; the gained experience of the library is analyzed, the ways of improving the work of the library as a powerful information center.

Key words: library, information, information resources, online services, remote service.

Бібліотека – одна з найдавніших форм суспільних установ. Протягом тривалого часу технологічний прогрес знаходив своє відображення і в бібліотечній справі, хоча підходи в роботі залишалися незмінними: накопичення книг та інших носіїв інформації, збереження ресурсів, каталогізація, надання доступу до них [1, с.18].

Інформатизація суспільства принципово змінила роль бібліотек в сучасному світі. Раніше вони надавали доступ зовнішнім користувачам до інформації, що зберігається в фондах бібліотеки. Поступово до друкованої продукції стали додаватися електронні ресурси у вигляді баз даних, що розміщуються в мережі бібліотеки. Зараз до цього додається і стає все більш значущою функція надання доступу до зовнішніх ресурсів (світових бібліотек), які існують у вільному доступі на сайтах бібліотек.

Тепер бібліотекарю не достатньо знати, де і на якій полиці стоїть та чи інша книга чи періодичне видання, – потрібно знати, на якій віртуальній полиці стоїть ця книжка в світовому сховищі, як її знайти і надати користувачу доступ до неї.

Традиційні бібліотеки трансформуються в інформаційні центри. Але їх роль інтелектуального посередника між людиною і інформацією залишиться незмінною. Більш того, потреба в таких послугах буде тільки зростати, оскільки з величезною швидкістю зростає обсяг доступної інформації, різноманітність її подання та засобів роботи з інформацією. Цей фактор значно ускладнює пошук необхідних джерел інформації для користувача. І тут на допомогу повинні прийти співробітники бібліотек. Природно, це повинні бути бібліотекарі нового рівня підготовки, які володіють досконало усіма сучасними інформаційними технологіями пошуку та обробки електронної інформації. Отже, завданням вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» повинні закладати в зміст освіти максимально затребувані на ринку праці компетентності та навички.

Дослідженню окремих аспектів підготовки майбутніх фахівців бібліотечної справи у вищих навчальних закладах присвятили свої роботи Д. Варганова, І. Конюкова, Н. Кушнарєнко, В. Мільман, Ю. Зубова, Н. Сляднєєва, Г. Стародубова. Питанню використання інтерактивних технологій в освіті приділяли увагу І. Голубова, О. Гончар, Г. Луцик, К.Роджерс, Дж. Шнайдер та ін.

Метою дослідження є трансформація форм роботи сучасних бібліотек та інтенсифікація підготовки майбутніх фахівців-бібліотекарів.

Останнім часом стає все більш популярним створення в наукових і освітніх організаціях власних архівів наукової інформації – електронних репозитаріїв, що включають в себе наукові статті, книги, методичні посібники тощо, підготовлені науково-педагогічними працівниками університету.

По-перше, це підвищує статус самої бібліотеки, престиж університету, цитованість праць викладачів та наукову комунікацію. Роботу зі створення електронних репозитаріїв часто довіряють інформаційним підрозділам університету. Однак, це не зовсім виправдане рішення – технічні фахівці можуть налаштувати роботу системи, але ніколи не будуть працювати ні з читачами, ні з авторами публікацій. Тут потрібен досвід, терпіння і вміння бібліотекарів працювати з людьми, з документами, інформаційними технологіями, новітніми програмами.

По-друге, доступ до інформації повинен бути уніфікований. В ідеальному випадку, читач, який звернувся в бібліотеку, повинен мати можливість отримати як зовнішню інформацію, так і внутрішню (з локального репозитарію), як в електронному вигляді, так і в друкованому.

Необхідність такої інтеграції підтверджує тезу про те, що саме бібліотека повинна займатися підтримкою електронного репозитарію організації, саме в бібліотеці повинні бути сконцентровані всі засоби і інструментарій для пошуку інформації з різних джерел. Бібліотека повинна відігравати ключову роль в забезпеченні користувачів організації науковою інформацією, незалежно від того, з яких джерел ця інформація надходить.

Таким чином, в світі електронних інформаційних ресурсів відбуваються певні зміни: змінюються функції бібліотек – від локальних друкованих ресурсів до онлайн-електронних, змінюються пріоритети видавництва – від створення ресурсів до створення сервісів, змінюються потреби користувачів – від отримання інформації до її систематизації і аналізу.

Бібліотеки останні півстоліття були полігоном для обробки сучасних інформаційних ресурсів. Саме цей фактор сприяє суспільній репутації та престижу бібліотечної галузі.

Виходячи з цього аналізу, розумно було б сфокусувати роботу сучасних бібліотек на наступних питаннях:

- 1) ресурси відкритого доступу, створення власних ресурсів в організаціях, вирішення питань їх поширення;
- 2) розробка інформаційних сервісів, що підвищують ефективність роботи з науковою інформацією;
- 3) навчання користувачів і бібліотекарів роботі з електронною інформацією;
- 4) підписка, вирішення питань доступу до ресурсів (видавці, консорціуми, передплатники - де знаходиться компромісне рішення), аналіз використання ресурсів і оптимізація підписки;
- 5) підготовка фахівців бібліотечної справи здатних володіти інноваційними технологіями, програмними продуктами.

При підготовці майбутніх бібліотечних фахівців необхідно використовувати інтерактивні методи навчання, які заохочують здобувачів вищої освіти до активності, дозволяють поглиблювати знання у практичній діяльності, сприяють інтенсифікації та оптимізації навчального процесу, допомагають студентам навчитися вирішувати проблеми, дискутувати, відстоювати свою точку зору, бути впевненими і незалежними.

Активні методи у викладанні дисциплін у майбутніх працівників інформаційної сфери стали використовуватися частіше і різноманітніше [2,с.41].

Отже, вищезазначене дозволяє стверджувати, що наявність навичок роботи з інформаційними ресурсами на різних носіях повинна стати обов'язковою умовою при підготовці фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Список використаних джерел

1. Пелешин А. М. Особливості інформаційних технологій в бібліотечній справі / А. М. Пелешин, В. В. Добровольська, О. Р. Трач // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.– 2018. – № 4. – С. 18.
2. Сидоренко А. І. Розвиток форм інтенсифікації підготовки фахівців / А. І. Сидоренко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2018. – № 4. – С. 41.

References

1. Peleshchyshyn, A. M., Dobrovols'ka, V. V. and Trach, O. R., 2018. Osoblyvosti informatsiynykh tekhnolohiy v bibliotechniy spravi [Features of information technology in the library business]. *Library science. Documentation. Informology*, 4, p. 18.
2. Sydorenko, A. I., 2018. Rozvytok form intensyfikatsiyi pidhotovky fakhivtsiv [Development of forms of intensification of training]. *Library science. Documentation. Informology*, 4, p. 41.

УДК [37.012:7/9]-047.44(045)

ЗДОБУТКИ ТА ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ

Павко А. І.

ACHIEVEMENTS AND PROBLEMS OF MODERN HUMANITIES

Pavko Anatoliy

У статті на основі комплексного, багатофакторного аналізу позитивних і негативних тенденцій розвитку україністики в контексті освітньо-наукового та культурного простору України та Європи з'ясовано реальний стан, творчі здобутки та проблеми вітчизняної гуманітарної науки та освіти. Визначено пріоритетні завдання та окреслено її перспективи в умовах сучасних викликів глобалізованого світу, у тому числі й пандемії коронавірусу.

Ключові слова: гуманітарна наука та освіта, україністика, виклики глобалізованого світу, історія України, мовознавство, художня література, методологічний підхід, національна гідність, історична пам'ять, історична свідомість.

Based on a comprehensive, multiple factor analysis of positive and negative trends in the development of Ukrainian Studies in the context of the Educational, Scientific and cultural space of Ukraine and Europe, the article elucidates the real state, creative achievements and problems of domestic humanitarian science and education. Priority tasks are identified and its prospects are outlined in the context of modern challenges of the globalized world, including the coronavirus pandemic.

Key words: humanitarian science and education, Ukrainian Studies, challenges of the globalized world, history of Ukraine, linguistics, fiction, methodological approach, national dignity, historical memory, historical consciousness.

Сучасна гуманітаристика, яка у термінологічному сенсі являє собою комплекс

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>